

Asia: VN/17577/2022

Lausuntopyyntö tuomioistuimien ulkopuolisen riidanratkaisun ja sovittelun kehittämiseksi tehdystä selvityksestä

Lausunnonantajan lausunto

Mitkä ovat pienten ja keskisuurten yritysten merkittävimmät esteet sovittelumenettelyjen käytölle riidanratkaisussa

Esteitä ovat ainakin (ajantasaisen) tiedon puute niin yrityskentällä kuin osin avustajallakin (asianajajat ja lupalakimiehet), pelot menettelyn kalleudesta, yrityssalaisuuksien julkitulosta sekä erityisesti tuomioistuinsovittelussa epäluottamus tuomioistuinsovittelijoiden tietotaitoon liiketoiminta-asioissa.

Tulisiko riita-asiain oikeudenkäyntimenettelyä kehittää sovittelumenettelyjen nykyistä suuremman hyödyntämisen suuntaan? Jos, niin millä tavalla?

Kyllä, oikeudenkäyntimenettelyä tulisi kehittää, vaikka nykyinen lainsäädäntö mahdollistaakin verraten hyvät toimintamahdollisuudet sovitteluun, kuten po. selvityksestä ilmenee. Tältä osin viitataan po. selvitykseen sovittelun kehittämiseksi, joka on tervetullut puheenvuoro juurikin tähän liittyen.

On harkittava lainsäädännön muuttamista "kannustavammaksi" ainakin siten, että laissa painotettaisiin sovitteluhakemusten ensisijaisuutta yhdistettynä dispositiivisissa riita-asioissa edellytettyn menettelyltään kevyeen ja asianosaisille maksuttomaan esisovitteluvelvollisuuteen. Voidaan arvioida, että useat riidat ratkeaisivat jo tässä vaiheessa, mikä muun ohessa säästäisi asianosaisten kustannuksia, aikaa ja pelkoja verrattuna riita-prosessin jatkumiseen muodossa tai toisessa.

Lainsäädännön tasolla olisi veloitettava sovittelijoiksi haluavat tuomarit kouluttautumisvelvollisuuteen, vaikka nykyinen koulutusjärjestelmä onkin ollut melko toimiva ja osaltaan mahdollistanut nykyisin melko hyvin toimivan tuomioistuinsovittelujärjestelmän. Samalla olisi harkittava sovittelukoulutukseen osallistuminen yleiseksi edellytykseksi myös tuomioistuimissa toimiville asianajajille ja lupalakimiehille. Oikeudelle järjestää po. sovittelukoulutusta olisi säädettävä

riittävät kriteerit, jotta tuomioistuinlaitoksen lisäksi po. koulutusta voisivat järjestää myös yksityiset tahot.

Pitäisikö alustavaan sovitteluistuntoon osallistumisesta säätää laissa?

Tästä olisi hyvä säätää lailla, kuten edellä on todettu. Tämä uudistus todennäköisesti lisäisi tuomioistuimen resurssitarvetta, mutta kokonaisuuden voidaan luotettavasti arvioida säästävän tuomioistuinten ja koko oikeudenhoidon kokonaismenoja.

Näettekö tarvetta kehittää tuomioistuinsovittelua koskevaa lainsäädäntöä ja millä tavalla, jotta siitä tulisi nykyistä toimivampi vaihtoehto pienten ja keskisuurten yritysten riidanratkaisuun?

Tämän osalta viitataan edellä lausuttuun.

Pitäisikö Suomeen luoda selvityksessä esitetty tuomioistuimen ulkopuolinen institutionaalinen sovittelumenettely? Jos, niin millainen?

Tuomioistuimien ulkopuolissa sovittelumenettelyjä on jo nyt olemassa. Käräjäoikeus ei näe tähän lainsäädännön muutostarvetta ainakaan lähitulevaisuudessa. Eri asia on, mikäli halutaan säätää selkeyttävästä ja/ tai yhtenäistävästä sovittelulainsäädännöstä muun kuin tuomioistuinsovittelun osalta.

Näettekö tarvetta sille, että pienten ja keskisuurten yritysten välisiä riitoja voitaisiin käsitellä jossakin ratkaisusuositusta antavassa lautakunnassa kuten kuluttajariitalautakunnassa?

Mikäli tuomioistuinsovittelua kehitetään kuvatulla tavalla, ei tähän liene merkittävää tarvetta.

Muita kommentteja selvityksestä?

-

Almgrén Markku
Kymenlaakson käräjäoikeus